Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**за результатами відвідування
відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (с. Вари) Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області**

20.03.2026

м. Ужгород, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.03.2026 року групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання (с. Вари) Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області (далі - відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Крючков Андрій Миколайович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Закарпатській області (керівник групи НПМ);

Чижмар Ганна Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лівак Євген Юрійович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Сливка Владлена Іванівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Одинець Анна Сергіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Солощенко Василь Васильович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Романюк Лариса Василівна, представник громадської організації.

Загальна інформація

Під час відвідування були присутні:

Янохін Микола Юрійович**,** директор Територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області (далі – Територіальний центр).

Філе Ганна Калманівна, завідувач відділення.

Місцезнаходження закладу: вул. Варошдерек, 5 А, с. Вари, Берегівський р-н, Закарпатська обл., 90255.

Відповідно до Положення про відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання Територіального центру соціального обслуговування Берегівської міської ради, затвердженого рішенням 39 сесії VIII скликання Берегівської міської ради Закарпатської області від 21.06.2024

№ 2782, до відділення на постійне або тимчасове проживання, повне державне утримання безоплатно приймаються одинокі громадяни похилого віку, особи з інвалідністю, хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більше як чотири місяці), які відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони здоров'я за станом здоров'я не здатні до самообслуговування, потребують постійного стороннього догляду та допомоги, стаціонарного догляду, соціально-побутових, соціально-медичних та інших соціальних послуг.

Територія закладу огороджена. Відділення розташоване в одноповерховій будівлі (фото 1). Відтак житлові приміщення отримувачів соціальної послуги облаштовані безпосередньо на першому поверсі, що створює умови для забезпечення архітектурної доступності приміщення для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Будівля відділення обладнана пожежною сигналізацією, ведеться облік наявних вогнегасників, забезпечено їх своєчасне технічне обслуговування. Вікна закладу не заґратовані, наявні затверджені схеми евакуації.

Заклад розраховано на 17 осіб. На день відвідування у відділенні перебувало 9 осіб (з них 8 жінок і 1 чоловік).

Упродовж 2025 року у відділенні зареєстровано 3 випадки смерті отримувачів послуг. У всіх випадках причиною смерті визначено природні причини.

Підопічні проживають у кімнатах по 2-5 осіб (фото 1,2,3). У кімнатах належний температурний режим. Приміщення провітрюються. Будівля облаштована санітарно-гігієнічною кімнатою (умивальник, душова) (фото 4,5).

Штатна чисельність працівників відділення складає 8 одиниць.

Сума витрат на харчування на одну особу на день у закладі складає 126,00 грн, а сума витрат на медикаменти на одну особу на день складає 2,06 грн.

Заклад внесено до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг.

Мешканці відділення забезпечені чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. Також підопічні, у тому числі ліжкові хворі, забезпечені доступом до питної води (фото 6).

Санітарний стан постільної білизни та одягу підопічних задовільний.

Підопічні забезпечені сезонним одягом.

Працівниками проводиться належне прибирання в спальних кімнатах та приміщеннях загального користування. Забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур.

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбираються добові проби, які зберігаються в холодильнику з дотриманням температурного режиму.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу.

Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

Заклад отримує гуманітарну допомогу, в тому числі продукти харчування. Вказана допомога документально обліковується.

У відділенні також наявне приміщення ізолятора, метою якого є попередження поширення інфекційних захворювань. Ізолятор розрахований на 1 особу (фото 7).

У наявному напівпідвальному приміщені облаштовано найпростіше укриття для перебування підопічних під час «Повітряної тривоги».

Відділення забезпечене генератором, що підвищує рівень безперервності функціонування закладу в умовах можливих перебоїв з електропостачанням та дозволяє підтримувати роботу критично важливих систем, зокрема освітлення, засобів життєзабезпечення підопічних.

Групою НПМ проведено конфіденційне спілкування з 5 підопічними та 2 працівниками. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило. Також мешканці відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 11.02.2025.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ вносилися такі рекомендації:

вжити заходів щодо усунення порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, виявлених під час відвідування, та їх недопущення у подальшій діяльності;

сприяти у встановленні групи інвалідності та оформлення індивідуальних програм реабілітації особам з інвалідністю;

обладнати житлові кімнати відділення кнопками виклику персоналу;

забезпечити отримання ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики або укладення договору із закладом охорони здоров’я;

привести внутрішню та медичну документацію у відповідність до чинного законодавства;

забезпечити підопічних підгузками у достатній кількості;

забезпечити використання ізолятору для осіб з ознаками інфекційних захворювань;

привести приміщення відділення у відповідність до ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

забезпечити підопічних індивідуальними засобами реабілітації відповідно до індивідуальних програм реабілітації;

вжити заходи щодо проведення ремонтних робіт житлових кімнат та харчового блоку;

забезпечити облаштування кімнат, в яких проживає 2 або більше ліжкових хворих підопічних, ширмами;

облаштувати територію закладу лавами та критими альтанками;

забезпечити проведення культурно-дозвіллєвих заходів для підопічних.

Рекомендації, надані за результатами попереднього відвідування, виконані частково:

кімнати підопічних облаштовано кнопками виклику персоналу;

заклад забезпечений лікарськими засобами у достатній кількості, а також підгузками та реабілітаційними засобами відповідно до потреб підопічних;

у відділенні встановлено рециркулятор повітря – спеціальний пристрій для очищення повітря від шкідливих мікроорганізмів (бактерій, вірусів, грибків), що сприяє профілактиці інфекційних захворювань та покращенню санітарно-епідеміологічних умов у кімнатах;

в ході вивчення документації закладу встановлено, що вона ведеться відповідно до чинного законодавства;

до посадових інструкцій медичного персоналу включено положення щодо заборони катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

приміщення закладу приведено у належний санітарний стан (проведено побілку кімнат), у тому числі приміщеннях харчового блоку, які раніше перебували у непридатному для використання стані.

Також у відділенні закладу облаштовано:

ізолятор для осіб з ознаками інфекційних захворювань;

пандус біля входу до будівлі;

ширми у кімнатах для 2 та більше підопічних;

лави на території закладу.

Водночас залишається невиконаними рекомендації щодо укладення договору із закладом охорони здоров’я або договору про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, облаштування території закладу критими альтанками та забезпечення проведення культурно-дозвіллєвих заходів для підопічних (фото 9,10).

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на охорону здоров’я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

1. Групою НМП встановлено, що відділенням не укладено договір із закладом охорони здоров’я або договір про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, що суперечить вимогам підпункту п’ятого пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, де визначено, що одним із спеціальних критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, які надають послуги стаціонарно, є наявність договору із закладом охорони здоров’я або договору про надання послуг із фізичними

особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (для надавачів соціальної послуги догляду стаціонарного).

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

2. Статтею 23 Конституції України передбачено, що кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших людей, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості. При цьому, дозвілля підопічних відділення є вкрай обмеженим та зводиться переважно до спілкування один з одним.

3. Територія закладу не облаштована належним чином, оскільки на території відділення відсутні криті альтанки, де підопічні могли б проводити час на свіжому повітрі за будь-яких погодних умов.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Берегівській міській раді Закарпатської області:

опрацювати наведені порушення прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причини та умови, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності відділення.

2. Територіальному центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг) Берегівської міської ради Закарпатської області забезпечити:

надання медичної допомоги та медичного обслуговування на підставі наявності договору із закладом охорони здоров'я або договору про надання послуг із фізичними особами-підприємцями, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики;

створення умов для реалізації права підопічних на вільний розвиток особистості з урахуванням їх побажань, залучення до заходів, спрямованих на ведення активного способу життя;

облаштування території відділення критою альтанкою.

Додатки: фотоматеріали – на 2 арк. в 1 примірнику.

Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
у Закарпатській області **Андрій КРЮЧКОВ**

Фотоматеріали

ФОТО 1	**ФОТО 2**
	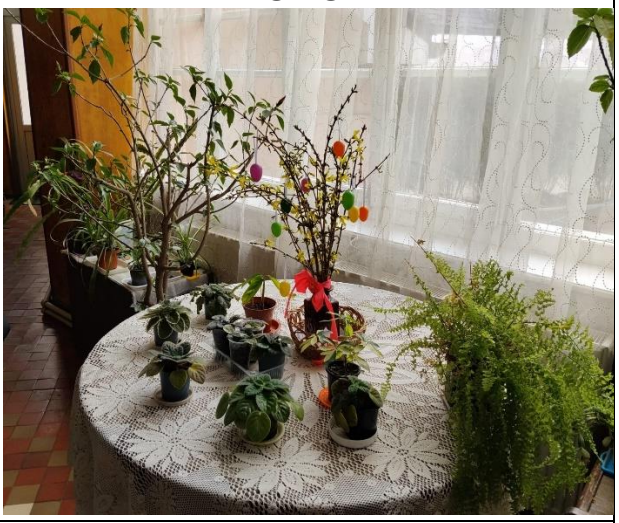
ФОТО 3	**ФОТО 4**
	
ФОТО 5	**ФОТО 6**
	

ФОТО 7	ФОТО 8
	
ФОТО 9	**ФОТО 10**
	